

CATALUNYA SOCIAL

Any IX — Núm. 426

Un any, 10 ptes. — Núm. solt, 20 cts.

10 d'agost 1929

**PUBLICACIÓ
SETMANAL**

**REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11-BARCELONA**

**APARTAT 1036
TELÉF. 17605**

Les festes majors

Constitueixen una nota de color vivíssim arreu de la nostra terra. El mes d'agost, sobretot, és pletòric de festes majors. Des dels seus començaments amb el Pare Sant Domènec i Nostra Dona de les Neus fins a les seves darreries amb Sant Ramon i Santa Rosa, passant pel Diaca Sant Llorenç, l'Apòstol Sant Bartomeu i sobretot per la festa de les festes marianes l'Assumpta de la Santa Verge Maria, no sembla sinó que els pobles es mostrin lligats per una cadena de roses ben flairores i esbadellades, surant arreu el crit de la festa, de l'esplai, del divertiment.

En tot el mes la nota estrident de la tenora i del cornetí no reposa; les penjarolles de vellut un xic mugrós de l'envelat van d'ací d'allà; les taques de color flamejant de les banderes de les confraries enlluernen els ulls. Arreu les abraçades dels parents, el goig entorn de la taula proveïda, les nits passades de clar en clar, l'espurneig dels ulls febreros de dansa i de moviment, donen un to especial a aquesta època canicular, la més eixordadora de l'any. Des de la vila gran, amb programes pretenciosos en els quals s'arreglen les escorialles dels espectacles de ciutat fins al poblet minso que sembla deixondir-se un sol cop a l'any de la seva norma de repòs i de treball amb les seves estridències i les seves suors poc aromàtiques; des de la ciutat de segon ordre fins al darrer llogarret de muntanya, tot es desperta en aquest temps, tot es mou en ritme accelerat, en punteix de plaers, i el continuat roncar dels autos i les visites inesperades, fan estremir tota la terra.

És cert que avui les festes majors han variat un bon xic de coloració. Aquell Sant Roc de la muntanya santanderina, descrit pel mestre Pereda en les seves obres immortals; aquells dinars pantagruèlics farcits de carn de tota mena; aquella devoció tradicional al Sant Patró; aquells Oficis on tota estridència era permesa, han passat un xic. Però encara les notes vives són la característica d'aquestes festes endiumenjades entre totes, i seguirà essent-ho sempre, doncs la joventut esclatarà en riallada perpètua en aquests dies amarats de sol i de calor, d'aires mediterranis, de nits serenes i estelades.

Cal, però, que les nostres festes majors no es

paganitzin. Cal que al costat del refilar de la tenora i de les notes estridents del cornetí no hi manquin els cultes al Sant Patró, base de la festa i raó d'ésser de la mateixa; i cal que aquella harmonia que entre diví i profà ha regnat sempre en nostra terra no es trenqui en perjudici del primer. I cal, sobretot, que cada cosa resti al seu lloc, procurant que mai la pietat no resti esclava de les conveniències socials, procurant corregir certs defectes que avui apareixen arreu. ¿No és cert, per exemple, que aquestes processons a base d'un pendonista il·lustre, que porta gent d'arreu de la comarca per acompanyar-lo, donen una nota poc pietosa ja que constitueixen el personatge en lloc del Sant?

L'alegria sanitosa de nostres festes majors deu seguir, com sempre, alegria veritable, somriure popular, ambient saturat d'un corrent espiritual fill del cel i de la terra a la vegada, redimit el segon pel primer. Lluny de nosaltres la paganització de les nostres cristianíssimes festes majors. Que mai el somriure del poble no hi manqui!

I mentre l'època canicular s'escola sadollem-nos de la poesia que de les nostres festes d'agost deriva. Que més tard, quan la Nativitat de la Verge comenci el pròleg de la decadència de l'estiu i els clars i serens de la Verge blanca de la Mercè obrin les portes de la tardor tancant les de l'estiu, prou en vindran de problemes a torbar nostra tranquil·litat! El problema constitucional, que espera la solució, difícil i delicada; la formació del veritable estatut econòmic de la vida de la nostra riquesa, tan necessitada d'orientació segura; la reincorporació a la normalitat de tantes i tantes activitats avui descentrades; la liquidació financiera de les Exposicions, etc. No són problemes prou greus? Per això, mentre la darrera nota de festa major ressoni en les clarícies d'una matinada fresca i romàntica, no la deixem pas perdre. Que l'alegria sana és el premi terrenal de la vida!

Aprofitem l'hora d'alegria que passa... que demà hauré de provar com la nostra joventut es capté pels greus problemes del viure. No fos cas que es pogués pensar que la nostra joventut és lleugera, frívola, paganitzada...

Memòries d'un cabaler

IX

CAP A LA MISSA MAJOR

De com un home muda de parer en poques hores jo en puc posar un cas. Sóc jo mateix. I no pas amb aquella mena de mudar que és pròpia de savis, sinó amb una mena de mudar més aviat viciosa.

El dissabte al vespre, tot sopant, es parlava a taula de la distribució per a la missa de l'endemà. Uns anirien a la matinal a punta de sol, altres a la baixa de les vuit, altres a la missa major de les deu. La casa no podia quedar desamparada. Ja es sabia que la cuinera havia d'anar a la primera per a tornar amb la compra a bona hora. La *Baba* (aquest era el nom familiar que donàvem a l'àvia), prop dels vuitanta anys, autoritat major honorària de la casa, acompanyada del pare, que poques vegades la deixava en els actes solemniais, anirien a missa major. Els altres *ad libitum* que vol dir: cada u al seu gust; així ens havien ensenyat de dir-ho al col·legi el primer any de llatí.

Pel que toca a mi, de part de vespre era molt matiner. La missa baixa (a l'estiu s'entén) era l'hora de més calor: encara no bufava la marinada. La missa major, demés de calorosa, era un quart, com si diguéssim una eternitat, més llarga que les altres i a més calia anar-hi més guarnit i incòmode. Jo estava en aquella hora per la missa matinal i encarregava a la cuinera que a dos quarts de cinc piqués ben fort a la porta de la meua cambra. Si em despertava a les quatre, en el meu cervell s'anava operant un canvi d'opinió. Tanmateix no havia dormit ni vuit hores i trobava molt justificada la son a dos quarts de cinc del matí. Altrament a la missa baixa no hi havia sermó del senyor Rector i això la feia més curta. Pel que toca a combregar també era bona hora la de les vuit. Es clar que arribaria de retorn a casa més enllà de les nou i esmorzaria tard i ja no tindria esma de donar una volta amb aquell sol que queia; però no passaria malament un matí a casa regirant les golfes o jugant a bales. I la conseqüència de totes aquestes consideracions era que a dos quarts de cinc feia el sord als cops que la Quima dava a la porta i, si tant insistia, li responia amb un "bé vaja, prou, et dic" que posava fi a la demanda i que m'hi tombava de l'altre costat en recerca de la dolcíssima son de la matinada més que la bresca.

No era, doncs, estrany que a les set, a l'entrar la mare a la cambra, jo dormís com un soc. Quin fer més dolç el de la mare! Ella obria un través de dit el finestró, que la ratlla de la claror no em ferís els ulls, i abans de cridar-me, trastejava, obria calaixos i se m'acostava a la vora del llit. I jo feia l'adormit pel goig de sentir el trasteig de la mare sense veure-la i per l'esperança de sentir-me caure damunt el front un petó sense veure'l venir. I queia el petó, i vaia si queia! i llavors m'escapava el riure. I la mare tot baixet em parlava a l'orella de què eren les set i m'explicava on tenia la muda i el vestit del diumenge. Jo, però, tenia una son! Una son de pagès, que deia la mare! i somicava i rondinava i em regirava i li responia a la mare que ja aniria a combregar un dia

entre setmana, que no havia pogut dormir per mor de la calor i els mosquits, que ja aniria a missa major.

Tot això només per mitja hora de jeure sense dormir; perquè, encara no havia passat mitja hora, la gana em treia del llit i em portava a la cuina a disputar amb la Quima, disputes que no acabaven fins que l'esmorzar era a taula pels que ja havien tornat de missa matinal i pels que havien d'anar a missa major.

A dos quarts de deu la tartana ja estava guarnida. El *Damià*, nom que daven al matxo vell perquè així es deia el firaire que ens l'havia venut, enganxat a la tartana aculada al portalet del pati del darrera, esperava resignadament la veu del Joanet carreter. Pujats que foren al carruatge la *baba*, el pare, la germaneta petita i jo, es va asseure al seu seient del braç dret el Joanet amb la catxuxa maca i una clavellina a l'orella lluint entremig dels cabells encrespats del costat esquerre i arri! camí amunt.

El primer terç del camí era d'allò més gronxador per mor de les roderes que havien enfondit els carros que havien traginat vi tota la setmana, i s'acabava a la *creueta*, el punt més alt del camí amb vistes a la vila. El pare feia sempre el comentari de què ell no hi havia aconseguit la creu que el nom dava a entendre, però que un dia o altre hi faria posar la creu, per tal que els que anessin pel camí de can Feliu comprenguessin que s'acostaven a una casa cristiana. En el segon terç de camí que parava al camí de la *creu trencada*, antic camí de la vila a Barcelona, passant per la riera fins Martorell, es trobava el cementiri, la paret del qual rascava el botó de la roda de la tartana. Ja se sabia: en passar per prop d'aquell sant lloc, el pare es treia el barret de palla i començava un *parenostre* pels difunts de la família.

En el darrer terç de camí ens trobàvem invariablement amb el Janet de la senalla prop del ponterró que traspassava el torrent on anava a parar el clavegueró que portava les aigües de les aigüeres de tot el poble. Era una hora ben escollida per a seguir aquelles carreteres que ja havien passat d'anada i de tornada els carrets i els animals de bast de totes les masies d'aquell cantó, amb probabilitats d'omplir la senalla.

Llavors l'àvia es dirigia a la meua germana de vuit anys, tres menys que no pas jo, per a dir-li:

—El teu amigueta, Sumpta.

I la Sumpta treia el cap pel darrera de la tartana i li feia al Janet quatre pams de nassos i li feia sentir una rialla fresca de diumenge de matí. El pobre Janet, xicot ja de setze anys, curt, caparrut i beneït, tot agraït a aquella afectuosa demostració, començava arrugant la cara de través marcant una rialla grotesca i acabava badant una boca de pam i fent llengotes amb una llengua gruixuda, ampla i llarga com la d'un vedell. Si algun diumenge la Sumpta no anava a missa major hauríeu vist com el Janet mirava passar i remirava allunyar-se la tartana tot boca-badat de què ningú no fes cas d'ell; com també la Sumpta, si no trobava el Janet en aquell tros de camí, no parava de preguntar al metgè parent, a l'adroguer o al campaner si sabien si estava malalt i més d'una

vegada havia buidat la guardiola a casa de la seva pobra mare vídua. Si la beneïtèria del pobre Janet venia de les embriagueses del seu pare era cosa que es deia; però encara no ben establerta.

La pujada del carrer del capdavall de la vila, empedrada de voluminosos còdols portats de la riera de l'Avernó, era digne coronament de l'accidentat viatge sotraguejant-nos totes les juntures i entranyes penjades.

Jo que havia baladrejat tot el camí com un beneit i rigut com un descosit, empenyent i pegant i pessigant la meua germana, al davant de les escales de l'església m'haurieu vist amb una cara més seriosa

que la d'un *gastador*. Mireu bé i sabreu per què. Estic a l'hora d'acomplir una solemnia obligació. La baba em necessita per a muntar les escales. Amb el seu braç dret es repenja al braç del meu pare, la mà esquerra, però, la té fermament posada damunt el meu cap. Jo li faig de puntal. Ella n'està contenta i jo n'estic gelós. I ara us ho diré: més de quatre vegades, si passo per alt les misses de més aviat, no és per son ni per mandra ni per gana, sinó per la satisfacció d'apuntalar amb la meua persona un tros de casa que perilla d'enrunar-se.

Es còpia, JORDI ARNAU

La dona i el matrimoni

Fa temps que en un periòdic aparegué un article referent a com la joventut femenina d'avui veu i considera el matrimoni.

Es deia que moltes noies es casen per a poder veure resolt el problema de la vida, aquell problema que veuen tan negre i tan difícil de resoldre, per a tenir aquella llibertat mal entesa que de solteres no tenen, per a poder assistir a aquells llocs, lluir aquells joiells, llegir aquells llibres, satisfer aquells capricis que, de fer-ho sense tenir com a garantia el nom de l'home, la societat la repudiaria i l'assenyalaria dient: *Aquesta dona és dolenta*. Jo crec que, generalment, la dona va al matrimoni sense saber ni pensar el què fa i el què deu fer, sense tenir coneixement dels deures i obligacions que amb el matrimoni ella s'imposa.

Havem sentit dir mil vegades que les desgràcies tan grans, els desastres de les llars i famílies, la vida heroica que tant l'espòs com l'esposa han de viure per a no fer néixer l'alegria d'aquells cors baixos i minsos que gaudeixen de conèixer el mal dels altres, per evitar les llàgrimes de la mare, dels fills, de l'avi. I ara pregunto: On és la font originària d'aqueixes desgràcies? No és per ventura el matrimoni qui junta dues vides, dues ànimes, dos cors perquè l'un i l'altre es completin i ajudin i eduquin els fills que Déu els confia? No és aquest acte, elevat a sagrament pel mateix Crist, que fusiona dos sers que es coneixen i s'estimen?

Doncs si el matrimoni és el principi, és la causa de tots aquests actes, d'aquella unitat que entre els esposos ha d'existir, la dona no té el deure de pensar el què va a fer abans d'ésser esposa? Desgraciadament la dona lleugera, la dona que no pensa profundament en les coses i en les accions, la que de la vida no vol viure més que la part bonica, aquella que del festeig no en fa res més que un plaer, un passatemp i que després del matrimoni no en fa altra cosa més que els mobles, les joies, la casa... camina pel camí del matrimoni i entra en el dintell de la llar amb idees irreal, amb una llum falsa, amb una fantasia extraviada que li ha fet aspirar el perfum d'exòtiques flors que han enverinat el seu esperit fins el punt de no saber per on camina ni escolta, potser perquè no pot, la veu de la consciència i del seny que volen despertar-la a la realitat de la vida i de les coses.

Aqueixa dona que viu en un món de visió i que

així pensa, sabrà fer de l'espòs un home bo, amador del plaer que la llar li brinda? Sabrà educar els fills talment com deu educar-los una bona mare? Trobarà ella la felicitat que tota criatura busca en aquest món?

Potser primerament la seva vida serà dolça, plena d'amor i afecte talment com l'havia somniada; regnarà en la llar plena de luxe i grandesa que el príncep galant de les llegendes i dels somnis li ha preparat per a fer d'ella el centre dels seus ideals i del seu amor; però aqueixa vida feliç, sense la vertadera felicitat, aquest regnat sense la corona del sacrifici i el ceptre de l'amor no podrà durar molt perquè és una cosa ideal que no s'aguanta sobre cap base ferma i profunda i, llavors, aquell marit que estimava ja no passarà les hores de lleure amb la mare dels seus fills, perquè ella, portada pel fals ideal que un jorn es forjà, no accepta les manyagueries d'aquell qui li donà el nom, no vol veure els fills perquè la cansen, no vol viure sacrificada i abandonada a la llar i la família per anar a buscar tot allò que la fa desgraciada. I, llavors, aquella dona que és esposa i mare es cansa de tot i en un instant d'ira i desesperació es diu: per què, per què neixen els fills?

I si la dona, el ser sentimental i amorós per excel·lència obra així, què farà l'home? Si la dona, reina de llar, ànima de la família, mare de tots, abandona el niu que ha format, odia els fills i li cansa el marit, què farà l'home, aquell ser de cor fred que rebutja el sentiment i es sol guiar per la raó? Si això fa aquella que tot és cor i sentiment, què farà aquell qui tot és raó, intel·ligència i conveniència?

Ah, cares lectores! Si la dona no posa un fre a aquelles falses idees que la ceguen, si ella no posa una llum potent que la guiï en les tenebres, si ella no pensa en el què va a fer, en el què ha de fer en formar una llar, si no demana a Déu que la guiï i l'ajudi, que poc farà per retornar a la vida familiar que està presa d'un terrible desmai que acabarà amb ella!

No és ningú més que nosaltres, les dones, les qui havem de reformar la societat. Com? D'una manera senzilla: anant al matrimoni com es deu anar i ajudant l'amiga, la germana, les dones totes que hi vagin sabent bé el què fan i el què han de fer.

MONTSERRATINA

(Acabarà)

L'home que es perdrà

Lletra a Francesc Trabal

Dilecte amic:

Ignoro quin crèdit la meua amistat pot trobar ara al vostre afecte. Per a mi, vós seguíu essent el jove exquisit i culte, parent de parents meus, fill de família bona i distingida, qui havia amb gens de feina sabut desvetllar en mi una simpatia la més sincera, al costat de l'estimació literària. Alguns treballs vostres, en els primers camins de l'humorisme, els havíem celebrat junt amb altres amics i, quants anys fa? dos, tres, no més!, que m'havia estat molt falaguera una entrevista publicada per vós en el diari posat en les vostres mans. Després, el primer volum de *La Mirada* el vostre *Any que ve*, podeu ben creure que jo l'havia gairebé defensat com una innòcua extravagància, sense ulterior malícia. Us tenia, i us tinc encara, en un mot — sinó no us escriuria d'amic a amic —, en la millor estima personal. Ignoro, dic, si és corresposta. Però, en tot cas, jo soc sempre el mateix. Són vós qui us heu mogut. Tal volta l'afany que inspira aquest gest meu us semblarà pura innocència. Sigui com sigui, serveixi aquesta innocència d'autoritat moral. Escolteu doncs, avui, i mediteu quan us vagui, una paraula de recta intenció, més recta i més sincera — podeu estar-ne ben segur — que moltes que us ressonen a la vora.

He llegit amb disgust grandíssim, gairebé diria he llegit amb llàgrimes, *L'home que es va perdre*. L'amargantor d'aquesta lectura no puc pair-la. Amic Trabal, el vostre llibre demostra en primer terme que heu adquirit certes experiències de la vida, unes experiències que jo no us envejo. Aquelles experiències que l'home honest no ha d'experimentar mai. Sense aquestes experiències, sense un bon tip de films americans, sense un excés d'aquella ironia que té tota la gràcia en la mesura i que crema la llengua quan es menja crua, sense l'ombra d'En Sagarra i sense l'atmosfera vigent de cinisme elegant i dilettantisme literari, asfixia de tota rectitut, no hauria pas sortit aquest llibre. No és pitjor que alguns altres, ho cedeixo. Mercès grandíssimes podeu donar a Déu que l'experiència vostra és encara incipient comparada amb la dels gats vells literaris que duen el plec professional, aborrit, incurable, de l'enuig i la desesperança. És el vostre primer cop, i la vostra verda frescor pot redreçar-se. Per això us escric, i Déu us ajudi a fer-vos, i a fer-nos, oblidar la vostra primera caiguda.

Heu escrit damunt d'aquelles planes, pàgines que s'estampen, i aquí teniu la primera ironia, en papers riquíssims, *Japó Imperial*, *Holanda*, *Rives Annam*, *Rives Vitella*, *Guarro*, paraules vils i obscenes, deshonora de la boca i de la llengua, que mai no s'havien imprès sinó en foliculs clandestins. Si En Joan Maragall fos viu i obrís el vostre volum per la pàgina 169, ¿què diria en veure-hi estampat en totes les lletres "aquell verb malhaurat que tenim per a expressar tota mena d'energia, com si en la virilitat catalana no hi cabés altre potència que la que amb aquest verb tan baixament s'indica"? (1). I a la pàgina següent, altre paraula indecent i tavernà-

ria, inèdita també a l'estampa catalana, la impressió de la qual s'inaugura per més sarcasme en volums que alardegen de preciositat bibliogràfica, que els subscriptors paguen a 30 i a 50 pessetes l'exemplar! Trista hora, la present, per les nostres lletres: s'ha fet estimar el llibre pel llibre, i no el llibre per l'esperit.

I aquesta obra vostra podia ésser moral. Està a dues passes de tenir valor didàctic, i el tindria segur, si l'humorisme de l'autor tingués bon fi i bon principi. El protagonista, Lluís Frederic Picàbia, s'adona que li ha estat resolutive per la malenconia d'haver renyit amb l'estimada, la recerca laboriosa i recobrança final d'un joell: una cigarrera d'or, record de la promesa escàpolà. D'aquí ve que es dedica a perdre expressament objectes, per l'emoció entretinguda de la perquisició i la troballa. "Perdre, perdre, perdre! I després trobar-ho... Perdre i trobar, quin goig la vida... quina felicitat de viure i viure perdent i trobant coses!" (p. 34). Aquí podria apuntalar-se la lliçó, en quant de perdre i trobar coses es passa de seguida a perdre coses que no es troben mai, que es perden i no es retroben en tota l'eternitat.

Perquè aviat el ric foll i ociós que és l'heroi del llibre munta pel seu plaer una oficina... per a fer extravair coses, i la primera d'elles va ésser no una cosa, sinó una persona. Una noia mecanògrafa és la primera víctima d'aquest estrany deport. Passa la frontera l'excèntric sibarita, i s'aplega amb un company també fantàstic, i van als Estats Units i allí es proposen organitzar en gran escala el passatemp absurd: una agència inversemblant per a fer perdre "cases, vaixells, canons, clavegueres, diputats i ministres"... i la folia puja als núvols i, ço que és pitjor que el simple absurd, s'enfila a esferes sagrades: "podem perdre continents, estels, potser Sants..." "perdre Sants—tornen a rumiar els dos galifardeus inventats per la vostra imaginació—... Perdre una monja!" Perdre Sants!, perdre una monja!... quantes coses, amic meu, s'han d'haver perdut en vós, per a arribar a escriure, ni que sigui per broma, aquestes coses! Ai, no és sols En Lluís Frederic Picàbia, el vostre heroi, qui perd coses; sou vós mateix. Ell és de pura fantasia, mentre que vós sou de debò, i de debò són les coses que perdeu i que podeu perdre encara en aquest negoci. Començant per la pèrdua d'una cigarrera d'or, un hom pot acabar per perdre una ànima d'or.

L'empresa dels dos catalans passats al Nordamèrica, s'entortolliga de seguida des de l'Extrem Occident a l'Extrem Orient, seguint la ruta i les facècies cares a les pel·lícules americanes. S'associa amb els dos pirates un general xinès que intervé en els afers de la beneficència de l'Ex-imperi. I la col·laboració d'aquest subjecte té per resultat una gesta monstruosa, que empeny cap a fora de les fronteres de la humanitat la ment que ha concebut tan horripilant recurs literari: Cinc mil criatures dels asils xinesos són embarcades... amb el sol objecte de deixar-les perdudes a les afores d'una ciutat de Mèxic. És el part esgarriós d'una imaginació per-

vertida. I és amb tan monstruosos elements artístics que un autor voldrà ésser saludat per humorista?

Tenen els grans artistes un cert *seny estètic*, per dir-ho així, que dona proporcions humanes a la buïllera de la imaginació. Una certa versemblança, un cert jugar en els confins subtils de natural i del misteriós, fan la gràcia i l'encís — deixant ara de banda el judici moral — d'uns narradors fantàstics com Hoffmann i Edgar Poe. Emportat per no sé quina ubriaguesa delirant perd també aquesta gràcia, ja purament estètica i resident a la proporció, l'autor del llibre. Per això després del mal que fa el llegir aquella estultícia cruel de la conxorxa per a fer perdre les criatures dels asils de Xina, vé el *non sense* final quan a Suècia, sense saber per què ni com, ignorant quin pugui ésser el *deus ex machina* de l'antinatural prodigi, digne d'un conte d'En Calleja, es perd el Palau de la Presidència d'Estocolm, i es troba edifici, ministres, personal, tot plegat... al cor del Caucas.

I encara es traboca més tot sentit moral quan ve el general xinès, deixeble i còmplice d'En Picàbia i explica com a mèrit que ha perdut una gran batalla, i ret homenatge al seu mestre en l'art de perdre, el qual sent a si mateix "dominador dels homes i de les coses" (??). I ve l'acabament, que es remata per una escena lúbrica i terrible de follia i sang. En Lluís Frederic Picàbia, consumat el crim passional, surt de la cambra "*com un orangutà ferotge*"... Que lluny som, amic meu, de la mitja rialleta de l'humorista! Que apartats, del somriure elegant de la ironia escèptica! Una escena horrible i brutal, vet aquí el cim del llibre, vet aquí l'abisme on es precipita tanta ironia descarrilada, tant humorisme deshumanitzat.

Després, el protagonista resol perdre's, perdre's ell mateix. I la ben fàcil "tècnica de perdre's" el fa devenir de pressa l'home desconegut, miserable, espellifat, sense nom, vagabund, ensopegat per qual-sevol de nosaltres a un recó de muntanya, a coberta d'un barco, errant per una platja... saborejant el tristíssim triomf de la seva voluntat, la seva, que en dieu vós, i són els mots finals, "*enorme victòria*".

Aquest és l'home que es va perdre, però vós, amic, tal volta, i Déu no ho vulgui, sou l'home que es perdrà si no sortiu de pressa de la companyia del vostre propi llibre, si no eixiu de seguida a respirar un altre aire. Això m'ha mogut a fer-vos aquesta amical crida. Vós sou l'amo dels destins dels personatges creats per vós. Però de la vostra vida vós en sou el Protagonista, que sou *creat*, i us deveu al vostre Autor altíssim. Talent, gràcia, bona prosa, temperament i humor podeu fer-los servir a fi de bé, perquè sou lliure, lliure de guanyar o perdre, i ai de vós si en l'elecció, escolliu aquesta última tècnica, tan facilíssima! Si els *potins* us omplen el cor, si el veure en periòdics com adulen la pipa que gasteu o la vostra corbata, si els homenatges de penya i redacció us són suficient glòria, bé sou de plànyer i la ironia final es farà damunt de vostra persona. Si aspireu a que les síl·labes del vostre cognom honorable espeteguin amb

un xoc ofensiu com els noms d'En Sagarra, d'En Cristòfor de Domènech, que sonen amb soroll d'estripament, d'escàndol, que peten com un arma, penseu-vos-hi bé, bon amic, no us convé aquest sort, ni convé a la pàtria. Si aquells són vostres mestres, ja donaran el seu compte: no vulgueu per a la vostra memòria els tractes que ells rebran.

Quan surti el llibre d'articles d'En Joan Llimona, raig d'aigua clara en mig de les orgies, llegiu, us prego, el que es titula *Una víctima*. Era un cas com el vostre, un jove com sou vós, cridat a feines altes i perdut pel camí. El pastor anava al darrera de l'ovella perduda. Al cel hi haurà alegria per un pecador penedit, més que per noranta nou justos que no els cal penitència. Oh, amic, dongueu al cel i a la terra, a vostra terra, aquesta joia, i feu que puguem abraçar-vos com l'home retrobat!

Vostre affm.,

R. RUCABADO

(1) Joan Maragall, *Alerta!*

Els joves innobles

Comentant un article

Amb força delectança he llegit l'article *Els joves innobles*, i cal dir que el seu contingut, de gran actualitat, és una bella predicació pels de casa nostra.

Els que porten el nom i els fets de catòlics sacrifiquen momentàniament el foc passional que en un punt d'irreflexió s'arboraria amb tota la seva plenitud. Però d'aquests no cal parlar-ne. No és a ells que va adreçat el mot "innobles".

Serà, doncs, pels qui viuen distrets de la seva religió? Tal volta sí.

Les paraules són l'expressió d'un pensament i, aquest, síntesi d'una sensació.

Un jove *recte* es resistirà a la manifestació externa d'un mal pensament, del qual defugirà en forma heroica (*actualment* altre grau no es mereix la seva virtut). Però amb un jove enfangat en la segregació immoral, el llençament de paraules grolleres li escau a meravella: res més adequat a ço que pensa. En aquest, ja se sap, sacrifici i llibertat no s'avenen.

A un jove d'aquesta mena que un de nosaltres es vegés amb cor de convertir (qui sap!... però... a fi de comptes és obra de Déu), li hauria de recriminar aquest acte, fruit successiu de la seva pensa? — Sí, es diria, per tal com és obstacle a la seva transformació espiritual. — I d'on pren derivació dit obstacle? — D'un mal pensament, origen... d'una mala mirada... ordinàriament.

Ara bé: la mala mirada mai no la causarà un excitant extern que reflecti tot ell bondat i modèstia. Cal que l'aboni un ser de qui... la *despreocupació de la indumentària* (massa generalitzada entre el sexe debíl) posi en activitat sublevadora les més baixes passions.

Se'n podria treure d'aquí una conclusió pràctica? Els lectors i lectores principalment diran.

ANTONI CENDRÓS

Ja sou subscriptors de CATALUNYA SOCIAL?

La lluita contra la immoralitat

Regirant periòdics hom s'adona que l'opinió pública, sana i discreta, es va fent càrrec arreu que la immoralitat és un fet abassegador i que si no se li tanca el pas, prompte ens farà caure la cara de vergonya, com ja succeeix en moltes platges de bany, on el baf de la carn bruta a plena llum tapa els sentits...

No parlarem de les grans campanyes que s'inicien, de diferents maneres, contra el cine immoral ni dels quioscos escandalosos.

Ni tampoc direm res de l'espècie de drets que frueix el teatre per a corrompre impunement i sobre segur els bons costums.

Ni menys parlarem dels llibres i revistes en els quals la immoralitat té el camp lliure completament.

El nostre intent és més modest. És un petit recull de notícies, tal volta ja sabudes, de ço que es fa per a combatre la immoralitat pública.

La primera nova amb què topem ens ve de Mèxic. La deixarem tal com ens arriba a les mans; semblarà més autèntica:

"Ha sido presentado a la Cámara federal de diputados un proyecto de ley por el que se establece que todas las mecanógrafas de las oficinas públicas visitan en adelante un uniforme, de faldas más largas y descotes menos pronunciados que los de los vestidos que habitualmente usan dichas mecanógrafas.

En dicho proyecto de ley se declara taxativamente que con tal medida no se pretende otra cosa que elevar el nivel de la pública moralidad."

Heus aquí una mida pròpia d'un bon país, que caldria que surés allí i... aquí.

L'altra nova ens ve de Milà i diu així:

"El Comitè per al decòrum de l'abillament femení ha promulgat les ordres següents:

Els vestits no han d'ésser transparents ni cenyits.

No han d'ésser escotats i les mànigues, quan siguin curtes, han d'arribar al colze.

Les faldilles de les jovencelles han d'arribar un xic més avall dels genolls i els de les senyores han de tapar la pantorrilla.

Finalment, segons el Comitè per al decòrum de l'abillament femení, les mitges transparents i de color de carn han d'ésser totalment abolides."

La tercera nova ens ve d'Hongria, de Budapest, i arriba per telègraf. És verament curiosa:

"Les autoritats hongareses han començat una nova campanya contra la immoralitat, la qual s'apodera de tota la nació. Els seus perjudicis són tals que arriben als dels pobles més remots.

En una conferència celebrada al ministeri de l'Interior, s'ha acordat posar fre als balls moderns, els quals són considerats com atemptatoris a la decència pública.

Aquests balls seran absolutament prohibits i es vigilaran estretament les acadèmies on se n'ensenyen.

Els balls nacionals, tals com les *Czardes* i d'altres, seran els preferits dels vigilants per la moralitat pública.

L'altre dia, unes dones policies feren irrupció a Elisabeth Bridge, establiment de banys del Danubi, i

sorprengueren les dones en vestits de bany, els quals consideraren excessivament lleugers, i els imposaren fortes multes. Al dit local els homes i les dones estan separats per una paret d'obra, però les agents de l'autoritat alegaven que les dones, en l'interior de llur departament, per l'excessiva despreocupació, donaven ocasió a què els homes, en passar per davant les portes de pas al departament masculí, es deturessin i contemplessin les dones en vestits veritablement llibertins."

La quarta nova ve de més lluny i d'un país que fins avui dia no es preocupava gaire de la moralitat pública. Ve de Buenos Aires. És quelcom llarga, però de bon llegir:

"El secretario de Obras públicas, Higiene y Seguridad de la Municipalidad fué llamado por el presidente de la nación, quien deseaba hacerle algunas consideraciones respecto a la acción que deben desarrollar las autoridades municipales en favor de la moralidad de los espectáculos públicos.

Al efecto, el primer magistrado destacó el hecho de que los coristas del Colón se presentaron escasamente vestidos durante la representación del segundo acto de *Aida*, ofrecida en la función de gala que se realizó el 25 de mayo próximo pasado, y al mismo tiempo se refirió a la denuncia que le había llegado de que la bailarina Josefina Baker tenía el propósito de exhibirse, en sus presentaciones futuras, completamente desnuda, como lo ha hecho en escenarios europeos, lo que no debía permitirse.

El señor Rodríguez Irigoyen significó al primer magistrado que era propósito del intendente municipal velar empeñosa y constantemente por la moralidad de las representaciones teatrales que se ofrezcan en esta capital, especialmente en los teatros donde se ofrecen espectáculos para familias. Añadió que esos fines habían inspirado el decreto del intendente, señor Cantilo, dos meses atrás, en el que se establecían diversas restricciones al desnudo en los escenarios, y que ellas serían observadas con toda severidad.

Respecto a los casos concretos manifestados por el presidente, el secretario aludido le informó que, de acuerdo con el intendente municipal, adoptaría todas las medidas convenientes."

A Espanya no ens preocupem del "desnudo". Si vingués per aquí el President de la República Argentina quedaria parat de la fresca que hi fa...

Per fi, diuen de Roma que la campanya empresa per les autoritats eclesiàstiques contra els vestits de bany indecents han mogut les autoritats civils a dictar mides rigoroses a totes les platges de la nació. Homes i dones tenen de vestir com a persones, segons es vestia fa pocs anys per a banyar-se públicament, i, demés, separats com abans. No es permet tampoc anar fora de les platges ni organitzar balls amb vestits de bany, com ara sol fer-se. Els nois han de banyar-se acompanyats dels seus pares o tutors.

Les penes imposades no es lliuren amb multes sinó que es purguen a la presó.

S.

Aquest número ha passat per la censura governativa

Del món del treball

Sobre les hores de treball

A propòsit del que dèiem sobre aquest tema l'altre dia, se'ns ha manifestat que els dependents, o treballadors d'algunes indústries ni tan sols tenen dues hores de temps per a dinar el migdia. Les dues hores es redueixen a hora i mitja, o a una hora i vint-i-cinc minuts, amb el qual temps els obrers que frueixen d'aquesta condició horària arriben rebutats a casa seva, dinen amb una esgarrapada, i surten disparats cap el taller, per allí descansar... treballant. Si no fos perquè qui ens diu això és un obrer exemplar, no ho creuríem.

També se'ns ha dit que l'horari dels obrers mestres de cases no és arreu igual. Encara hi ha encarregats d'obres que tenen seny.

Sobre la crisi del servei

Demés dels mitjans que indicàrem fa poc per a substituir la falta del servei domèstic, hi ha els que es van establint, per exemple, als Estats Units, on la perfecció i la diversitat de les conserves i la barator de l'electricitat permeten a qualsevol arreglar-se amb pocs minuts un bon àpat. Tota classe d'aliments, així com el brou, àdhuc la sopa de totes menes, es venen amb pots de conserva que sols cal obrir i escalfar-los ràpidament per a entaular-se. I com que de pa, quan en menges, tot just el tasten en aquelles terres de Ianquilàndia, i tots els altres plats de vianda ja vénen ben amanits en els pots de llauna corresponents, vet aquí que les famílies ianquis poden prescindir del servei domèstic sense grans incomoditats, més a més tenint en compte que l'arranjament i neteja del pis es pot encomanar, i econòmicament, a les mil agències que s'hi dediquen. I com que, per desgràcia, la vida de família es va perdent a Ianquilàndia i abunden arreu els restaurants, bons i barats, solament es sol fer un àpat a casa, si és que se'n fa algun.

El problema dels sense feina

El govern laborista anglès, per ara, no ha trobat la solució del gravíssim problema dels desenfeinats.

Durant un banquet celebrat a l'Olympia, el ministre senyor Thomas, encarregat de solucionar aquest problema, ha dit que el Govern havia després ja 400.000 lliures esterlines en preparar la fira d'indústries britàniques, la qual tindrà lloc l'any que ve.

Referint-se a la qüestió per a la qual ha estat destinat en el Ministeri, ha dit que una de les mesures més necessàries per a solucionar el problema dels sense feina, era l'exportació dels productes manufacturats anglesos, però que per això s'havia abans de procedir a una completa adaptació del personal encarregat de propagar els dits productes a les nacions estrangeres. També s'ha de seleccionar la mà d'obra destinada als productes per a l'exportació, puix la gran competència fa que els treballs hagin d'ésser perfectes en tots els ordres.

"Hem, doncs, de buscar, va dir, comissaris especials de venda dels nostres productes a l'estranger, per no veure'ns en condicions d'inferioritat per la insuficiència de la nostra representació comercial.

Estem decidit a evitar aquest desavantatge, i espe-

rem que els homes de negocis sabran cooperar a la tasca del Govern i aprofitar-se del terreny que ja els seus governants els han preparat."

Com es veu ben clar, el govern de Mac Donald no té, per a resoldre aquest conflicte trepidant, més mitjans ni secrets que els que tenia i aplicava Baldwin.

El conflicte cotoner anglès

Al fons d'aquest conflicte que afecta més de mig milió d'obres no hi ha més que la davallada general d'Anglaterra en la major part de les indústries que abans dominaven en tots els mercats del món. La indústria cotonera és una de tantes. S'ha desplaçat el centre de les activitats mundials cap els Estats Units i cap a Alemanya, com també el motor primari de l'economia mundial que els ianquis manipulen avui dia.

La rebaixa de jornals proposada com a remei pels patrons és contraproduent i resulta, demés, odiosa.

El Govern anglès treballa ardidament per a donar solució a aquest conflicte.

Les últimes notícies no són pas gaire favorables al seu intent.

Notícies curtes

La Comissió Nacional Belga de Mines, composta de patrons i d'obres, acordà augmentar en un *cinc per cent* tots els salaris dels obrers del carbó des del primer diumenge d'agost.

—Han estat fixades les condicions que han de reunir els obrers que vulguin aspirar a les Bosses de Viatge per visitar les Exposicions de Sevilla i Barcelona, creades per l'Institut Nacional de Previsió.

Són les següents:

Esser obrers o obreres assalariats a Madrid o a la província i estar afiliats a l'Institut Nacional de Previsió, presentar les sollicituds abans del 15 de setembre i els documents que els acreditin de posseir la cultura professional adequada, per tal de poder aprofitar els ensenyaments de les esmentades Exposicions.

—Les vagues de Colòmbia esdevingueren conflictes sagnants a Conchalt (Bogotà).

—La Federació de Miners anglesos ha estudiat les mides convenients per a solucionar la crisi que des de l'any 1926 arruïna aquesta riquesa pública, base de la prosperitat econòmica de la Gran Bretanya.

—Una comissió d'obres de Villegas ha sol·licitat del cap del Govern que intervingui perquè a les fàbriques on treballen no sigui disminuït el treball que ha quedat reduït tres dies per setmana.

—Els socialistes del Comitè executiu alemany del C. N. T. U. ordenaren als seus companys d'Anglaterra que no fessin reparacions als vaixells alemanys boicotejats a Alemanya.

—La Confederació Nacional de Sindicats Catòlics reclamà oficialment contra la suspensió del sindicat catòlic "El Regulador", de Bilbao, feta governativa-ment.

—El ministeri del Treball i Previsió ha disposat que fins el dia 31 de desembre d'aquest any s'efectuï la recaptació de quotes pels Comitès paritaris i a tenor dels pressupostos aprovats a aquest efecte, implantant-se el règim establert en el Reial Decret de 12 de juny últim, a partir del dia primer del pròxim any, des de la qual data s'encarregarà la Diputació Provincial de la recaptació de les quotes corporatives, pel que es refereix a la província de Barcelona.

Vida de Sant Joan M.ª Bta. Vianney

(Rector d'Ars)

II

No tots els pares dels sants han estat bons cristians, però generalment són ells els que ens ensenyen el camí de la perfecció cristiana. Es pot dir que la mare és la que plasma l'esperit dels seus fills. Quan la mare és una dona forta i ha aconseguit **deseixir-se dels convencionalismes socials**, que són la causa de la destrucció de moltes famílies, els fills segueixen el camí dreturer. Si algun d'ells s'extravia i segueix mals viaranyes, les oracions de la mare el retornaran penedit a la casa pairal. Mentre els fills irreflexius van a l'encalç dels plaers, la mare prega per ells amb llàgrimes als ulls.

Sant Joan M.ª Bta. Vianney va tenir uns pares excel·lents. El seu pare s'anomenava Mateu Vianney i la seva mare Maria Beluse. Déu va beneir-los i els donà una faldada de fruits de benedicció. Varen tenir sis fills.

Joan M.ª Bta, fou el quart fill. Davallà a la terra el dia 8 de maig de 1786. Damunt el mantell bru de la nit tremolaven els estels. Era mitja nit. La cambra va omplir-se de claror, com si hagués caigut un estel. Fou batejat a l'església de Dardilly.

A la pila baptismal ha estat col·locada aquesta inscripció: Ex hoc fonte in Xto. natus J. M. Vianney, 8 maii 1786. (En aquesta font baptismal va nàixer en Crist J. M. Vianney, el dia 8 de maig de 1786).

La mare del Sant, va ensenyar-li a estimar el bon Déu i la Verge Maria. Sovint li mostrava el crucifix i les imatges piadoses que eren al capçal del llit. Abans de menjar, la seva mare li feia la senyal de la creu. Un dia — el Sant tenia únicament quinze mesos — es va oblidar de senyar-lo i no va voler menjar. No sabem si, com altres sants, va donar en la seva infantesa senyals de santedat; però es pot assegurar que fou molt piadós i que va excel·lir damunt els seus germans en les pràctiques religioses.

En una obra que ha escrit el sacerdot Rougemont es fa constar que, quan tenia divuit mesos, s'agenollava espontàniament quan la seva família es reunia a la nit per a fer oració.

Quan Joan M.ª Bta. tingué capacitat per a comprendre l'abast de les coses que li deien, la seva mare li explicava la vida de Jesús i els fets de més relleu de la Història Sagrada. La seva germana Caterina, que era molt piadosa, li explicava també la vida dels sants.

Moltes vegades ens estranyem que hi hagi homes que no sàpiguen allunyar-se de les impureses de la vida, amb les ales de l'oració; si els preguntem si pregaven quan eren infants ens diran que no. Naturalment que hi ha excepcions i que sovint els homes segueixen el camí ample de la vida, perquè no tenen coratge per a seguir la senda del sacrifici i del dolor; però generalment els que tenen el cor empedernit i avorreixen les coses d'ordre espiritual, quan eren infants no varen conèixer dintre de la llar la dolçor de la vida cristiana.

Quants pares són responsables de la irreflexió i de la frivolitat de llurs fills. Creuen estimar-los, perquè els han donat facilitat perquè seguissin lliurement els camins que menen als platxeris de la vida.

Procureu omplir de llum l'ànima dels infants. Ensenyeu-los a orar i a viure sota l'esguard dolcíssim de Déu. Feu conèixer als infants la vida de Jesús i la dels seus deixebles. Si aconseguim que s'enamorin de Jesús, si alguna vegada cauen, tornaran a redreçar-se per a seguir les seves petjades. Déu no us ha donat els fills perquè els mostressiu la via ampla dels platxeris, sinó perquè fóssiu el seu guiatge i els sabéssiu esbrassar el camí de la mortificació. No hem obert els ulls a la llum per a caure a l'abisme de les tenebres, sinó per a volar cap al cel quan l'argila del nostre cos esdevingui inanimada.

La mare de Joan M.ª Bta, un dia li ofrenà una petita imatge de la Mare de Déu. Quan ja era Rector d'Ars, digué un dia, que va estimar intensament aquella imatge i que no hauria pogut dormir si no l'hagués tingut al capçal del llit.

Joan M.ª Chanay, que va intervenir en el procés de beatificació, fa constar que Joan M.ª Vianney estimava la Verge abans de conèixer-la.

En aquella hora que el cel esdevé pàl·lid i els àngels, amb les ales esteses, passen silenciosament damunt la quietud dels camins, Joan M.ª Baptista, que era encara un petit infant, s'agenollava piadosament i feia oració. Les sonores vibracions de les campanes s'estenien damunt els camps amaratats de pau, i aquell infant, que tenia l'ànima refulgent com un cel inundat de llum, saludava la Verge Maria amb les paraules dolcíssimes de l'àngel que se li va aparèixer per anunciar-li que seria la mare de Jesús.

Era tan piadós que les veïnes aconsellaven la seva mare que li fes seguir la carrera sacerdotal. Cada dia anava a missa acompanyat de la seva mare. Tenia únicament quatre anys i ja sabia orar amb una gran unció. Esguardava devotament el sacerdot, mentre aquest celebrava la santa missa. Fou la seva mare la que va iniciar-lo en l'oració, per això, segons declaració del Rd. Toccanier, Joan Maria al cap d'alguns anys pronuncià aquestes paraules que revelen l'amor intens que professava a la seva mare: "Després de Déu tot ho dec a la meua mare. Era tan bona! La virtut passa fàcilment del cor de la mare al cor dels fills... Mai un fill que ha tingut la felicitat de tenir una bona mare no hauria d'esguardar-la i pensar en ella sense plorar."

Que els fills meditïn aquestes paraules i que les mares prenguin exemple de la mare del Rector d'Ars. Si en compte de donar llum, donen fum és gairebé impossible que siguin bons aquells que estan sota la vostra tutela. Si moltes llars són avui una escola de frivolitat, ¿que té d'estrany que hi hagi tantes donzelles frívols? ¿Si no adrecen els plançons us estranyareu que no creixin drets? Els infants intel·lectualment es formen a l'escola; però espiritualment es formen a la llar. ¿Si algunes mares fossin una mica més espirituals, ¿voleu dir

que hi hauria tantes donzelles que són trencadisses com nines de porcellana?

Els catòlics d'aquells temps varen rebre una forta sacsejada. Els ministres de Crist foren perseguits aferrissadament. Aquests venien obligats a prestar el jurament constitucional. Si no claudicaven eren empresonats. L'església parroquial de Dardilly, sota les voltes de la qual havia orat tantes vegades Joan Maria i la seva mare, fou clausurada. Les lleis promulgades l'any 1793 foren implacables per als sacerdots. Els que romanien fidels a l'Església i no volien reconèixer la legalitat d'unes lleis atemptatòries a la dignitat sacerdotal, havien d'ocultar-se a les cases dels amics. La mare de Joan Maria, sense témer les delacions dels sectaris, es mostrava sempre acollidora als sacerdots perseguits que tustaven la porta demanant hospitalitat.

En algunes cases allunyades de la vila es celebrava de nit la santa missa. Com els cristians primitius havien d'orar en llocs ocults per a no ésser descoberts. Les persecucions vigoritzen l'ànima dels fills de Crist. L'espasa feridora no pot evitar que l'ànima s'apropi a Déu amb les ales de l'oració.

La tirania esperona aquells que estimen el bon Jesús, a seguir el camí del sacrifici i del dolor. Els que temen el martiri és que encara no han aconseguit desxir-se dels afectes mundans. Els enamorats de Jesús saben caminar amb el peu nu damunt les punxants arestes de la dolor. Els que defalleixen és que no estimen. L'amor no cerca el gaudi ni el platxer sinó el sacrifici. El sofriment escau als enamorats de Crist, perquè Ell va passar per la terra portant al damunt la Creu feixuga de la Redempció. El glavi dels perseguidors, santifica els fidels. Felços aquells que han sofert per amor a Crist!

Joan Maria i la seva mare varen assistir moltes vegades a les misses que es celebraven en llocs ocults. Joan Maria, malgrat caminar llarga estona dins les tenebres de la nit i per camins solitaris, mai no va posar de manifest que li fos desplaent aquell sacrifici.

Hom creu que fou en aquells actes íntims, amarat de silenci i de recolliment, on la seva ànima va comprendre la grandesa del sacerdot.

Quan els soldats de la Revolució cometien tota mena d'excessos i eren executats els ciutadans considerats sospitosos, Joan Maria tenia set anys. Aquell infant tan delicat no podia capir que els homes es matessin en els camps de batalla. Les esglésies romanien tancades i eren trossejades les creus de terme.

Durant els temps de terror, Joan Maria va romandre tranquil dins la quietud i la placidesa dels camps. Dardilly té bells paisatges i prats d'una verdor idíl·lica. Aquell infant tan delicat passava el dia vora les ovelles blanques, sentint cantar els ocells i remorejar les fonts.

Conversava amb un dels seus germans i li explicava la vida de Jesús. De vegades abandonava els infants i anava vora el riu a fer oració. En un tronc d'arbre col·locava la petita imatge de la Mare de Déu que li havia ofrenat la seva mare i posava al seu entorn flors i ramatge. Cridava els infants de la rodalia i els feia desfilar en processó davant la rústega capella. Ell feia de capellà i sermonejava els seus companys. Tinguéu seny els diu i estimeu el bon Déu.

Joan Maria, submergint l'esperit dins la pau i la serenitat de les muntanyes, anava a poc a poc acostant-se a Déu pels camins resplendents de l'oració.

Es pot dir que sempre va portar a dintre la dolçor i la placidesa dels prats idíl·lics de la seva terra.

No eren, però, els pollancres rígids que s'enfilaven dins la llum, ni els prats verds, ni les muntanyes bellament ondulades, els que feren planar la pau damunt el seu esperit, sinó l'esguard dolcíssim de Déu sota el qual el sant gloriós va viure sempre.

J. CIVERA I SORMANI

Opinions d'altri

De El Debate, de Madrid:

Quien disponga de varios días para visitar despacioamente el Gran Certamen de Barcelona, debe procurar que su primera entrada en el recinto de Montjuich sea durante las horas de la noche en que la iluminación está en todo su apogeo. El espectáculo que se presencia desde la puerta de la Plaza de España es, realmente, deslumbrador, y tan sugestivo que difícilmente se borrará de la imaginación de quien lo haya contemplado aunque sólo sea por breves momentos.

El Palacio Nacional, fuertemente iluminado por potentes reflectores, contrasta sobre el fondo oscuro de la montaña. Las avenidas y escaleras aparecen limitadas por jarrones y columnatas de luz que difunden potente, pero suavemente, un resplandor que parece tamizado por entre finas láminas de alabastos. Las fuentes, al saltar a alturas inverosímiles, hacen centellear en cada una de sus gotas mil reflejos de las luces que interiormente oculta cada surtidor. Y, para completar el efecto mágico, desde la cúpula del Palacio Nacional surgen colocados en abanico, a manera de aureola, los haces luminosos de nueve reflectores potentísimos que a una altura de 40 kilómetros se clavan en las nubes como si fuesen dagas de luz.

El conjunto de la Exposición iluminada no puede ser más asombroso. Parece la plasmación en la realidad de una de esas ilustraciones de cuento de hadas oriental, en la que se hubiese desbordado la fantasía de un artista pintor de lo imposible.

Más de 45.000 kilowatios se consumen cada noche en producir esa luz y en elevar el agua de los surtidores. Ello representa un gasto diario de 12.000 pesetas, si bien en las condiciones ordinarias, al precio que el fluido se cobra al público, ninguna noche bajaría el contador de marcar los veinte mil duros.

En el interior de los palacios se ha conseguido batir el "record" de esta clase de iluminaciones con una potencia de 100 lux por metro cuadrado. La sala grande del Palacio Nacional se ilumina con 150 lux.

La potencia del gran surtidor central es de 6.000 caballos de fuerza y las cascadas representan una potencia de otros 5.000 caballos más.

Oportunamente, con motivo de la inauguración de la Exposición, publicamos las más salientes características técnicas y los datos más elocuentes para resaltar el mérito y la potencia extraordinaria de esta instalación, que desde el 19 de mayo viene dando todas las noches a Barcelona el espectáculo magnífico de su Exposición iluminada.

Es un acierto indiscutible esa sinfonía inenarrable de luz y de agua. La habilidosa disposición de todos y cada uno de sus componentes, la mesura con que están escogidos y dispuestos los grandes focos, el acierto con que se ha aprovechado el desnivel del terreno, la minuciosidad con que se han atendido los menores detalles.

Elogi de la beata

"Jo us glorifico, oh Pare, perquè heu amagat aquestes coses als savis i als prudents i les heu revelades als petits."

LLUC, 10, 21.

Si! "Beata" Podria haver escrit en compte de "beata", "vella o dona devota"; però vull deixar aquesta paraula pel mateix que és un dels blancs preferits de les burles de la incredulitat. M'he proposat lloar i vindicar en una sèrie d'articles moltes de les coses de la nostra religió més viltingudes, menyspreades i escarnides pels incrèduls. I una d'aquestes coses de les quals el món fa més riota és el tipus de dona o vella devota, a la qual anomena amb un somris de commiseració amb la designació de "beata"... o encara més exactament "beata". El cristià és un home que aprèn durant tota la seva vida a veure i conèixer les realitats i a no fer cabal de ficcions i aparences. El cristià sap que el gran tresor de la vida espiritual consisteix en el sentiment continu de la presència de Déu, en l'esperit intens d'oració, en la constant comunicació de l'ànima amb la Divinitat. El cristià sap que aquesta "preciosa margarita" de la qual ens parla el Sant Evangeli, Déu l'atorga amb preferència als humils i als ignorants, i que quan fa aquest do als savis no és mai per raó de llur ciència i sapiència, sinó per raó de la humilitat amagada al fons de la temor de Déu, fonament i principi, segons els Llibres Sagrats, de tota ciència i de tota sapiència. El cristià aprèn, doncs, a esguardar aquestes velletes insignificants, que veu llargues estones cada dia agenollades davant dels altars amb una constant tremolor de pregàries als llavis marcits, com a depositàries d'aquesta flairosa Mística popular que sota la seva closca aspra i tosca tanca l'ametlla dolcíssima d'una ciència de Déu, moltes vegades superior a la que estogen els més savis llibres de teologia. Oh animeta tímida i profunda que t'amagues sota el cos desnart i sota el burell humil i apedaçat de la beata resadora menyspreada pel món! Quantes coses has sentit en la intimitat del teu cor a la presència viva de Déu Nostre Senyor que si les poguessis ensenyar i explicar als savis de la terra, els obririen els ulls a un món nou, d'ells absolutament desconegut!

Han estat els grans místics els qui han fet sempre gran cabal d'aquesta ciència infusa de les coses divines revelada per la Gràcia a les ànimes més senzilles i ignorants. Plenes estan les pàgines del Santoral cristià d'històries de pobres donetes ignorants que s'han elevat a les més sublimes altures de la ciència i de l'experiència mística, i que s'han erigit, sense voler-ho, en mestresses i doctores de la saviesa cristiana. Què eren Santa Catarina de Gènova, i Santa Teresa de Jesús, i Santa Teresa del Nen Jesús, sinó senzilles "beates", que aprengueren llur profunda saviesa en la mateixa follia de l'amor que els inspirà llur Amat Jesucrist? Es de la ignorància i simplicitat d'aquestes tan menyspreades "beates" que surten aquests miracles de la santedat femenina que tenen suspens d'admiració el món. Per això el cristià hauria de respectar i venerar aquestes velletes insignificants, aquestes donetes devotes que viuen absortes en la presència de Déu, flairosos pomells de virtuts cristianes i de flors de santedat que perfumen, sense que ens n'adonem, l'ambient corromput de la societat i asse-

guren de generació en generació la perpetuïtat del sentit cristià. Quants de nosaltres no ens sentim orgullosos d'haver tingut per mare o àvia una d'aquestes senzilles i humils beates! Obriu pas, doncs, oh cristians, a les bones velletes que porten als nostres temples un cor encès en l'amor diví per deixar-lo cremar llargues estones com una llàntia perpètua d'adoració davant dels altars! Obriu pas a aquestes dolces velletes, com contenen que va fer Fra Lluís de Granada, el qual havent començat un dia el seu sermó amb l'església vessant de gent, va adonar-se que allà al fons els fidels s'avalotaven perquè volien privar el pas a una humil velleta que provava porfidiosament de travessar l'espessa munió dels oients. "Feu pas a la velleta, estimats germans, cridà Lluís de Granada; deixeu-la passar, que és la meua mare."

Nombroses són les anècdotes que podríem contar sobre el respecte que han merescut als sants aquestes velletes devotes que el món rebutja amb la despectiva qualificació de "beata". Entre totes en triaré una referent a Sant Bonaventura i que jo llegia fa pocs dies en un llibre del místic espanyol Fray Juan de los Angeles. Essent General de l'Orde Franciscana Sant Bonaventura, vingué a trobar-lo el sant fra Gil i li digué: "Pare meu, gran mercé us ha fet Nostre Senyor a vosaltres, els savis; nosaltres, idiotes, què podem fer si cap ciència no hem rebut?". I respongué el sant doctor: "Si cap altra gràcia donava Déu a l'home sinó que pogués amar-lo, ja en tindria prou." Oint això, fra Gil digué: "Podria un idiota amar tant com un lletrat?" Respongué Sant Bonaventura: "Una vella pot amar més que un mestre en Teologia." S'aixecà llavors fra Gil en fervor d'esperit i entrant a l'hort del convent, amb la cara girada a la banda de la ciutat, digué amb grans veus: "Oh velleta i pobreta, senzilla i idiota, ama el teu Déu i seràs més santa que Sant Bonaventura." I dient aquestes paraules, li sobrevingué un arrapament i restà sense moviment durant tres hores.

Recordem també la vida admirable de Santa Caterina de Gènova, la qual als tretze anys rebé de l'Esperit Sant una meravellosa sapiència de les coses divines; precocitat miraculosa que fa exclamar a Hello (*Fisonomías de los Santos*, trad. de Maragall, p. 268): "Llavors ja sabia ella allò que la majoria dels homes passen ignorant tota la vida. Els homes saben el nom del cuiner de Julià l'Apòstata, i amb prou feines coneixen a Caterina, les obres de la qual no llegeixen. Pobres homes illustrats! Si us dignàveu llegir-les, àdhuc sense entendre-les, sempre en sortiríeu guanyant, mal que no fos més que un xic d'admiració i la sospita de què en aquest baix món us resta encara quelcom per aprendre."

Podríem afegir encara un enfilall de dites i pensaments d'humils dones del poble, d'insignificants "beates", que meravellen per la profunditat de la intuïció de les coses divines que elles revelen. Sols volem contar la següent: Una velleta devota a la qual uns joves senyorets provaven de marejar i confondre dient-li que en la vida del cel els benaurats arribarien a cansar-se de la perpètua visió de Déu, va preguntar de sobte als seus contradictors: "A vosaltres els cansa el respirar?" — "No, naturalment", van respondre els jovenets. — "Doncs, al cel Déu serà

com l'aire que respirem, serà la nostra respiració." Jo no entenc gran cosa en Teologia; però aquesta tan simple resposta de la velleta em sembla que val per moltes pàgines d'un tractat d'alta Mística.

Respectem i estimem, doncs, les velletes devotes, aquestes humils donetes del poble que no tenen altra ciència que la infosa per la Gràcia en llur ànima creient. Recordem que Jesús va demostrar una decidida preferència per aquestes humils dones del poble, per aquestes mares, vídues i germanes que s'acostaven a Ell per demanar-li la salut o la vida dels seus malalts o difunts. Aquestes dones, bones i ignorants, surten al pas de Jesús al retomb de tots els camins. L'única ciència que les recomana al Diví Mestre i que fa girar envers elles els seus ulls misericordiosos, és la ciència de la fe i de la humilitat que sobreix en llurs suplicacions. Aquell prec de la dona cananea

que s'agenolla al pas de Jesús pregant que guareixi el seu fill, obté d'Ell a la primeria un categòric refús; ella és gentil, és pagana, i primer ha de curar Ell dels fills d'Israel i no els ha de pendre el pa per tirar-lo als cans gentils. Llavors diu la dona: "Es veritat, Senyor; mes també els cadells mengen les engrunes que cauen de la taula dels fills." Llavors Ell li digué: "Oh dona, gran és la teva fe; que es faci tal com tu vols." Fe i humilitat són el fonament damunt el qual la Divina Gràcia edifica la més alta saviesa en les ànimes senzilles. El món estúpid ignorarà sempre moltes coses més interessants i profundes que la seva orgullosa ciència; ignorarà sempre l'heroisme de la fe i de la humilitat i la sapiència de les coses divines que s'amaguen moltes vegades sota la vulgaritat aparent de la menyspreada "beata".

M. DE MONTOLIU

Aspectes

El dia 21 del propassat mes de juliol, el senyor Thió i Rodés publicava dalt d'*El Matí* un article en el qual comentava un altre de nostre, aparegut en el mateix diari, sobre el règim parcel·lari de la nostra propietat rural. Hauríem volgut contestar-li immediatament, però diverses causes ens ho han privat. Ara amb el millor desig de complaure'l, i testimoniar-li la nostra deferència, aprofitem la primera oportunitat.

En veritat no es pot dir que la propietat sigui massa dividida a Catalunya. Reconeixem que a Galícia mateix ho està molt més. Però la forma d'explorar-la en llenques, apropiades a la capacitat de treball i d'economia del pagès petit i mitjà, de fet la converteix en un multiforme i variadíssim minimifundi. I això és el que produeix les conseqüències econòmiques remarcades per nosaltres en l'article d'*El Matí*.

La Institució de l'hereu, el senyor Thió i Rodés sap bé prou que ofereix dues modalitats principals: la que condona l'heretat íntegra al fill primer dotant els altres amb diners, el pagament d'una carrera o la instal·lació d'un negoci. I la que traspasa solament la part més grossa, dotant els cabalers també amb terra. I així a cada generació el patrimoni familiar es desintegra o mutila un tros. La primera fórmula és la més estesa i sobretot peculiar de la Catalunya vella. La segona és característica de la Catalunya nova. Evidentment que no totes dues produeixen iguals efectes, per bé que ambdues, a canvi d'arrelar més i més l'hereu en la terra, en desarrelen i transplanten a ciutat els fadrins externs. La segona fórmula facilita especialment al pagès estalviador, el que esdevingui propietari amb la compra dels trossos que han tocat als fills segons, puix sovint se'ls venen per a destinar l'import als negocis. La primera entreté tot l'exèrcit dels nostres arrendataris, parcers, rebassaires i masovers. I una i l'altra tendeixen a contenir en la terra el que està destinat a romandre-hi, obstaculitzant-ne l'emigració i aixecar-lo a la categoria de propietari de certa manera.

No ens fem il·lusions, però; el pagès prefereix ésser

modest propietari, condicionat i tot per mitjà d'un arrendament, parceria o rabassa, mentrestant es guanya pasadorament la vida. Del contrari s'estima més ésser jornal·ler de ciutat, a malgrat de la força de la tradició que l'aguanta en la terra. Què reïx avui més avantatjós a una família de nombre regular d'individus, el jornal de cadascú d'ells al preu mig de vuit pessetes, o bé el menatge d'una terra a arrendament o parceria proporcionada a la capacitat de treball de tots ells alhora?

Per nosaltres depèn d'una sèrie de condicions i circumstàncies les quals dificulten molt de poder donar una contestació categòrica. De totes maneres no tenim de les nostres institucions terrals el concepte patriarcalista (permeteu-nos el mot) que semblaria posseir el senyor Thió i Rodés. Es fa molt bonic de dir que aquelles constitueixen una empresa, en els beneficis de la qual el pagès participa com accionista, somni daurat de molts obrers de la indústria. No negarem ara si un jorn foren talment. Sí, però, que ens arriscarem a afirmar, que avui no ho són. Amo i pagès no els uneix altre lligam que el que, a tot estirar, relaciona un soci capitalista al seu comanditari. I encara això li fa nosa, al pagès. Proves? Moltes de les pugnes socials esdevingudes aquests darrers anys.

Per altra banda som del parer, que la justícia exigeix que el guany o jornal sigui proporcionat a l'esforç i al rendiment de treball, i no a l'edat i al sexe. És veritat que en una masoveria, regida autònomament, es fa dolçament possible de mancomunar els esforços de tots: vells, dones i vailets, sense que això no ofereixi mai l'aspecte d'una vil explotació. Cal, només, tenir en compte el nombre extraordinari de jornals que en el camp es perden d'un cap de l'any a l'altre, entre dies de pluja i blanor; temporades en què no hi han feines i han de dedicar-se a treballs d'entreteniment que resulten jornals morts. I encara les llargues vetlles d'hivern, forçosament ocioses. Aquestes causes són de les que encareixen més els productes agrícoles. Ja sabem que podrien esmenar-se molt. Si per cas em parlarem un altre dia.

A malgrat de tals condicions: màxim rendiment de cadascú, per ésser interessat directament en el guany, i l'aprofitament del treball dels vells, dones i vaillets, els pagesos no s'enriqueixen. Perquè els productes agrícoles, si exceptuem alguns de privilegiats, solen ésser depreciats.

Un dels mites més funestos consagrats per la gent de ciutat és el de creure en l'alça de preu dels productes de la terra. Pel que es veu aquest mite existeix en el cervell de les multituds urbanes de tot arreu del món. I tanmateix el problema central de l'agricultura, és aquest. Per a la seva resolució cal que els pagesos esdevinguin amos dels seus productes i siguin sobirans de marcar-los el preu en relació al cost, per bé que condicionats sempre per les lleis econòmiques generals. Mentre això no sigui, tot pagès, àdhuc l'amo, de fet no serà gaire més que un proletari.

Per això considerem una equivocació el fer dependre exclusivament la bonesa d'una organització agrària dels beneficis que reporta al consumidor (atribuint aquest mot a aquella part d'home només que despèn productes agrícoles). Fóra més clar de dir, en compte de consumidor, el que no viu de l'explotació de la terra. Per aquesta classe de gent, verament l'actual organització agrària és la ideal, puix sembla que sigui a posta perquè pugui comprar sempre els fruits al preu que més li convé. Si no, per exemple: el proletariat industrial toleraria una mida com la de taxa de la patata en règim normal?

Reconeixem que el preu de cost dels productes agrícoles, si més no, d'alguns, potser podria ésser rebaixat en el nostre país. Racionalització en la tria de les terres per a les cultures que s'hi destinen: selecció de les llavors i planters: mecanització dels mitjans de conreu: una aplicació més científica dels adobs i alguna altra cura més. L'explotació parcel·laria per minimifundi, constitueix al nostre parer un gros obstacle, però. I aquests beneficis podrien aprofitar al consumidor o, millor dit, a l'home que no viu de la terra. Es just que aprofitessin més als propietaris i jornalers. La sort d'aquests està sempre solidaritzada amb la dels amos, els quals no creiem que en altres circumstàncies més favorables poguessin mantenir l'actual estat de salaris (a Catalunya des de cinc pessetes la jornada de sol a sol fins a una peseta per hora de treball). Ja sabem que la puja dels salaris es sol fer en progressió aritmètica, i la dels guanys dels amos en geomètrica sempre, però en una agricultura més pròspera així i tot els jornals de pagès podrien aconseguir el nivell dels guanys d'avui dels actuals parcers i rabassaires. Socialment això fóra una reculada? Si per cas el petit pagès, mig propietari i tot, ha de viure perpètuament en una misèria precarietat, no. Puix, per esclatar conflictes en els nostres camps entre amos i parcers, no ha calgut que aquests revestissin la condició de proletaris. El qual prova que les actuals fórmules contractuals del treball agrícola, a manera d'empreses amb participació de l'obrer en els beneficis, no són tan perfectes com podria mostrar un vagarós idealisme.

Per avalar, en això el seu punt de mira, el senyor Thió i Rodés retreu l'exemple de la implantació de la masoveria catalana en un lloc d'Andalusia. Però, quina fórmula és aquesta? — cal preguntar-li abans que tot. Puix la masoveria comprèn avui des del tracte de custodi de la casa amb l'assignació d'un setma-

nal fixe, fins a la forma d'arrendament en diner. De segur que el nostre contraopinant deu voler dir la forma de parceria amb cria de bestiar, en la qual l'amo bestreu el capital d'entreteniment i explotació. Comprenem els bons resultats de l'assaig del propietari català en la seva hisenda d'Andalusia. Però, ai que el nostre pagès d'avui, fins el jornalero, no és el pagès andalús! I ai també que aquest sistema d'explotació és superat ja per l'esperit mateix del nostre pagès! I per això, la tradicional centenària masoveria, va caducant. Quina altra fórmula la substituirà? No desesperancem del sentit jurídic de la nostra pagesia.

ANGEL GRAU

Un ultratge a la mort

Cada festa, cap al tard, els trens de la costa arriben a Barcelona atapeïts per aquelles tribus, color de xocolata, que durant tot el dia han acampat per les nostres platges assolellades amb l'"únic" intent de fer pujar una mica més de to el color bru de la seva carn. I ho aconsegueixen. Ço que no es pot aconseguir és que els surti a la cara la rojor de la vergonya.

Els que, anant en el tren de Mataró a Barcelona, heu vist assaltar alguna vegada els vostres departaments per aquesta multitud esbojarrada, sabreu prou bé fins on arriba la seva incultura i la seva immoralitat. No fa gaires dies, vaig veure a l'estació de Badalona un espectacle ben llastimós. Hi havia tota una caravana de banyistes, joves i noies, que mentre esperaven el tren per retornar a ciutat, cantaven i gesticulaven amb tonades i gestos vertaderament salvatges. Com que els bancs de l'andana eren tots ocupats, una d'aquelles noies feia servir de seient la falda d'un jove de la mateixa tribu. Aquesta mena de llibertats són cada dia més freqüents. I és que en els banys, les noies perden completament el sentit de la moral. Sembla com si les onades s'emportin del seu cos, gairebé nu, l'exquisida flaire de l'honestat que les fa ésser respectades. Una donzella decent no s'ajeu per damunt de l'areny exhibint la pell recremada pel sol.

Tota aquesta multitud que envaeix les platges cada festa, no és altra cosa que una plaga de mal exemple i d'escàndol per tot aquest estol de viles, tan netes i clares, de vora la mar. Arriben aglomerats, es pot dir apilonats, dintre els cotxes del tren i molt sovint penjats de qualsevol manera pels ferros de les plataformes. No els deu fer por de perdre la vida sota les rodes, de la mateixa manera que no els sap greu de perdre la dignitat i la vergonya sobre l'areny. Aquest estiu ha ocorregut més d'una desgràcia deguda a la poca precaució amb que traspassen les vies.

El dia de Sant Jaume, a Badalona, el tren aixafà una nena de pocs anys. La setmana passada va matar un home en el terme de Premià. Diumenge passat, varen ésser atropellades dues noies que anaven als banys de Mongat amb la seva família. Una d'elles va morir de seguida. Tenia divuit anys. Tothom qui va presenciar aquest fet va tenir d'aclucar els ulls

amb horror i un crit d'esglai va sortir de tots els llavis.

La mort emportant-se una vida a mig florir, va deixar sentir per tot aquell tros de costa, l'esgarri-fança i el calfred de la tragèdia.

No molt lluny, però, la barreja repugnant de sexes

continuava celebrant la seva orgia estival. El culte que, tant a la vora d'aquell lloc sinistre, s'estava aixecant a la pública immoralitat, no era res més que un ultratge a la terrible mort d'aquella pobra noia.

J. ROS I ARTIGAS

L'Estat Corporatiu en l'avant-projecte de Constitució

Durant uns quants anys ha sovintejat el concepte "Dret Corporatiu". I per a qui no sapigués de què es tractava en aquesta branca *novíssima* del dret, unes Escoles socials han estat establertes a Madrid i a Barcelona, i fins una càtedra voluntària ha estat implantada en la Universitat Literària.

Durant uns quants anys també ens hem endinsat en la perillosa tasca de constituir quelcom que primer semblaren organismes de conciliació i arbitratge, i que després finiren per convertir-se en òrgans de legislació obrera dins la respectiva especialitat del treball, segons la concepció ministerial dels organismes paritaris.

I ara, pocs satisfets encara amb aquests ràpids i transcendents progressos del que s'anomena Dret corporatiu (el nom no fa la cosa, certament) ens trobem de ple en la tasca més feixuga encara de constituir Corporacions del treball, a base de les institucions paritàries ja constituïdes arreu d'Espanya.

Dins de poc, per tant, l'Estat Corporatiu, serà un fet, i podrem dir satisfets que ja tenim la vida del treball estructurada, que ja la vida de la producció és una cosa organitzada, lligada, perfecta.

Què en sortirà d'aquí? Naturalment que les lleis tenen la seva transcendència. Però a condició, és clar, que estiguin basades i ben fonamentades en la realitat, en les possibilitats que aquesta ofereix per damunt de totes les concepcions més o menys utòpiques que sobre el cos de la societat s'exerciten de tant en tant *in anima vili*.

El temps dirà, per tant, sobre els encerts o desencerts d'aquestes organitzacions, la darrera i definitiva araula. Mentrestant, cal suspendre el judici.

Havent passat per davant dels nostres ulls astorats tot aquest embalum d'organització dins el món de la producció, calia esperar que elles tindrien una fortíssima importància en el projecte de Constitució presentat per la Secció de Lleis polítiques de l'Assemblea. L'estructuració orgànica d'un país en la seva vida econòmica no és pas cosa de passar desapercibuda en les lleis polítiques. La política, al capdavant no és més que un derivatiu de realitats existents i decisives; i aquestes deuen trobar-se en les lleis fonamentals que aquesta política crea per a l'Estat.

I l'Estat Corporatiu, com es mostra en el projecte de Constitució? Hem examinat aquest curosament des d'aquest punt de mira, i enlloc no hem sabut veure el relleu d'aquesta organització corporativa. En el Títol referent als drets dels espanyols es parla del contracte de treball, de la llibertat del mateix, d'assegurances socials, etc. Però l'organització corporativa, lliure o forçada, no surt allí. I quan es

parla de la Constitució de la Cambra Legislativa, llavors tampoc s'hi endevina aquesta organització corporativa. Es reconeix el dret de designar un cert nombre de diputats a les Associacions professionals obreres (article 32, apartat g) però res més. Les Associacions obreres continuen tenint una representació com tals associacions, però mai els organismes corporatius no surten en l'avant-projecte de Constitució.

Caldrà, doncs, demanar: en quina situació resten aquests organismes dins l'Estat? La vida de la producció, estructurada en l'aspecte de vida del treball exclusivament, com queda davant aquest projecte constitucional? Al marge de la mateixa? Depenen exclusivament d'una llei especial? Com un de tants organismes o conjunt d'organismes que el Poder executiu governa i dirigeix, però sense articulació de cap mena en l'estructura bàsica del futur Estat constitucional?

Així deriva del projecte. I no creiem desencertat el dir que això haurà produït una desillusió forta, molt forta, als mestres actuals de Dret Corporatiu, del que ja en feien dependre certs drets individuals inclusiu.

Ha estat un descuit? Es que els homes que han redactat aquest avant-projecte de Constitució han deixat deliberadament de banda tot ço que fa referència a l'organització corporativa o bé no es troben massa esperançats d'aquella organització?

En l'avant-projecte es destaquen el contracte de treball i les lleis protectores del mateix així com lleis de caràcter social ben accentuat com les de segurs obrers; s'hi dóna representació a associacions del treball i a entitats de caràcter econòmic, que a la vegada manegen interessos d'aquest caient. El que no apareix enlloc és la Corporació del Treball, el concepte en ell mateix, l'organisme així constituït.

Potser es tracta d'un oblit. Potser es tracta d'un allunyament ben estudiat des del punt de mira del dret, allunyament que aniria orientat cap a deixar a la vida del treball el seu caient merament professional. Però si així fos, podríem en realitat seguir parlant d'Estat Corporatiu? I si em parlàvem hauríem d'entendre que aquest resta reduït a una organització especial del mateix Estat, no deixant, en aquest cas, d'ésser cosa ben estranya com aquesta organització especial no té una traducció dins la llei fonamental del propi Estat que l'ha creada i la sosté?

Donada la importància dels problemes que avui cauen en el camp de la vida del treball, i tenint en compte que els mateixos es conclouen en l'organització corporativa, sembla un xic estrany com aquesta no es mostra estructurada constitucionalment.

De totes maneres, cal esperar, ja que el Govern no ha fet seu el projecte i ja que aquest pot ésser modificat fins a l'infinit i fins retirat i tot, si convé. Però no deixaria d'ésser una cosa un xic estranya que tot aquest Dret Corporatiu, que no res menys ha creat

un Estat Corporatiu (Estat dins altre Estat) no mesqués un mot en la llei fonamental d'aquest mateix Estat que l'ha creat.

Cal esperar, abans de perdre les il·lusions...

GASTON GERARD

Llibres

La inquietud oriental. — El tractat de Sant Stefano i el Congrés de Berlín. Pròleg de Josep M. Trias de Bes, Catedràtic de Dret internacional. — Barcelona. Llibreria Verdaguer. Rambla del Centre, 5, 1929.

A Catalunya la curiositat pels problemes internacionals es va desvetllant cada dia més. Basta ésser observador i freqüentar els llocs on la vida social es mostra més intensa, per a constatar aquesta afirmació. Direm que el to cultural ha pujat en pocs anys, en molta escala, i que afortunadament es va iniciant una reacció. No és pas molt estrany, àdhuc en els trens, sentir acalorades discussions sobre el pla Young, l'imperialisme soviètic, els conflictes religiosos de Mèxic, el reconeixement de la sobirania estatal del Vaticà, etc., etc.

Per això els articles que el jurisconsult senyor Nadal publicà a *La Veu de Catalunya* foren seguits amb evident complaença pel nostre públic i fou un desig unànime que es compilessin en un fascicle que sistematitzés en un cos orgànic la magnífica tasca de l'amic senyor Nadal.

Lloat sigui Déu, aquest desig s'ha vist ara acomplert, i nostra pobra bibliografia política ha estat enriquida amb un volum petit i polit, ensems que dens i d'una vàlua extraordinària.

L'autor, en prestar el servei susdit, s'ha fet creditor i deutor ensems. Creditor a l'agraïment pairal per ésser la seva obra un estímul. Deutor perquè les magnífiques dots que posseeix, junt amb els valuosos elements dels quals disposa — sabem que el senyor Nadal té un arxiu internacional magnífic — ens fan esperar obres de gran empena.

Massa sovint hem pecat a casa nostra dels esforços dels aficionats. Hi ha hagut aficionats al teatre, de la mateixa manera que a fer volar coloms, o a la política. L'afició ha arribat a donar to general. Tot-hom, amb una lleugeresa imperdonable, s'ha llençat pel camí que li ha dictat el caprici i no és cosa extraordinària oir com un saltataulells es permet el luxe de discutir totes les coses divines i humanes.

Reaccionar contra aquest mal comú. Dir justament les coses. Exposar els fets i concatenar els judicis amb una veritable competència, per ésser cosa poc acostumada, bé mereix la simpatia almenys de l'élite.

El senyor Nadal se l'ha ben guanyada, i encara alguna cosa més. S'ha guanyat el respecte i la devoció de tots els qui voldríem veure aquesta branca de la intel·lectualitat pairal treure una florida esponerosa, prometedora de fruits ubèrrims, en el camp més noble dels més sagrats i íntims desigs.

Perquè és evident que si el nostre poble es treu de sobre aquesta abúlia i aquest instint de reclusió

localista, si cada dia l'escola política sap orientar-se cap els grans horitzons, àdhuc els més llunyans, de retop ens beneficiarem en els problemes la solució dels quals ens és més cara.

No cal dir que el senyor Nadal presenta amb un estil literari impecable la seva visió dels problemes orientals, i que la lectura de la seva obra dona una lliçó i un plaer estètic.

F. MANICH

Espurnes

A Salzburg (Austria), s'ha inaugurat una altra Universitat Catòlica, pronunciant un gran discurs el Canceller Seipel, el dia de la inauguració. Monsenyor Seipel, qui fou cridat a fer-se càrrec del govern, per a salvar el seu país de la fam i la ruïna en la primera etapa del seu govern, consolidant la seva obra en la seva segona etapa, té un gran defecte, i és el d'ésser un capellà.

Si fos dels *altres* tot el paperam que malgasten les esquerras, aniria ple del seu nom i del seu govern encertat i humanista.

Però, com que són tan *despreocupats* i liberals, la sotana els fa nosa, i han de servir bé l'amo que els mana el que han de dir i com ho han de dir.

CARTA ENCÍCLICA RERUM NOVARUM DE S. S. LLEÓ XIII

TRADUCCIÓ I PRÒLEG

DE

J. CIVERA I SORMANI

Preu: 0'75

Als que adquireixin dotze o més exemplars se'ls farà el 30 per cent de descompte.

FETS DE LA SETMANA

En Primo de Rivera va complir la seva paraula: sols es capté de la cura d'aigües. Resulta un banyista exemplar. Fa cua, com un simple ciutadà, per a beure l'aigua de salut del manantial de Mondàriz i no vol distingir-se dels altres banyistes en res ni per a res.

La cort d'aduladors que segueix, com un mosquer la mel, els poderosos de la terra, voldria retre-li homenatges i obsequiar-lo amb àpats i forades, però En Primo no es deixa seduir. Està inabordable, i fa bé. També els poderosos tenen dret a la cura i al descans.

Les estones perdudes les dedica a l'estudi del projecte de Constitució.

L'alt món oficial descansa igualment. La canícula el té atuit.

Els qui no descansen són els polítics professionals, sobretot els afavorits per l'eixamplament de l'Assemblea Nacional Consultiva, i al cap de tots En Romanones. Aquest senyor no descansa mai. Sembla que ara porta ell el pèndol d'aquest nou moviment polític. La primera *pitada* ha estat a càrrec de Melquiades Alvarez, qui, sense encomanar-se a En Domingo ni a En Romanones, ha renunciat al dret que li pertoca d'asseure's a la pròxima Assemblea. Encara, però, resta temps al penediment.

La creença general és que, per fi, els nous representants de l'Assemblea Nacional acceptaran la representació. Quin remei els queda! Les assenyades paraules d'En Cambó així ho fan preveure.

També és general la creença que, una volta posat a discussió el projecte constitucional, no en quedarà res de sencer.

Cal no donar, però, massa importància a la lletra del projecte. L'esperit que prevaldrà, segurament, és el que aspira a donar a l'autoritat totes les garanties necessàries al seu degut respecte, i al poder executiu la màxima eficàcia en el seu natural funcionament.

La temença que l'ordre social caigui en perill per les escomeses dels partits extremistes de l'esquerra, i, per altra banda, l'exemple de fecunditat (saludable o no) donada per dit poder, alliberat de formulismes inútils i d'insídies parlamentàries, fan creure el que hem dit darrerament.

Davant d'aquestes dues imposicions de la realitat política, no hi ha teories ni codis que prevalguin. Ara mateix s'ha vist arreu del món com, per a fer fracassar el primer d'agost comunista (dia triat pels comunistes a sou dels Soviets, per a revolucionar totes les nacions), tots els governs han prescindit de lleis i doctrines a fi que l'ordre social restés incòlume, immovible. I ho han aconseguit.

* * *

Les preocupacions i angoixes produïdes per aquesta primera mobilització general de les forces comunistes mundials, van esvaint-se mercès al general fracàs sofert per elles, degut principalment a l'enèrgica actitud de tots els governs afectats per aquesta mobilització. Encara que no s'hagi dit, hom està segur que una comú intelligència i la col·laboració conse-

guent han facilitat als alludits governs la tasca de lliurar als pobles civilitzats d'una commoció universal d'espantoses conseqüències. Drets individuals i llibertats de tota mena s'han suspès, senzillament, quasi automàticament, sense cap parencia, per tal que l'autoritat no sofrís cap eclipsi i els poders executius poguessin funcionar còmodament, amb la màxima eficàcia. El que se'n diu la vida del dret ha sofert un llarg i fort col·lapse per tal que l'anarquia no donés un pas de gegant.

Té de dir-se en honor de la veritat que els partits socialistes s'han decantat, quasi arreu, cap a la dreta en aquesta gran crisi político-social. El Comunisme, fill seu legítim, està posant al Socialisme, pràcticament, en un compromís d'ordre constitucional, si no doctrinari. Un dia o altre tindran de destriar-se, encara que la lògica s'hi oposi.

El gran fet hebdomadari és l'obertura de la Conferència de La Haia, en la qual, segons declaració de Stresemann, ha de liquidar-se la guerra i organitzar-se la pau.

Premissa necessària per a tal empresa és l'acceptació del pla Young sense reserves, clarament i oficial, i vet ací que al primer pas donat per la Conferència l'ensopegada ha estat quasi mortal. Ha estat el representant del govern laborista de la Gran Bretanya qui ha rebutjat el pla amb tanta de pena elaborat recentment a París. Snowden s'ha queixat durament que sempre siguin sacrificats els interessos de la Gran Bretanya i àdhuc d'algunes petites nacions a les conveniències d'algunes grans potències (que no cal pas assenyalar), declarant solemniament que aquesta política ha d'acabar i que en això tots els partits de la Gran Bretanya estan d'acord i ben resolts.

Aquestes terminants declaracions del ministre anglès de finances han caigut com una bomba en la Conferència de La Haia, canviant fonamentalment el curs de les discussions. Tothom creia que el pla Young era ja quelcom d'intangible i definitiu, base ferma de discussió. Ara és ell, altra volta, que tindrà de discutir-se.

Altres fet important de la setmana és el canvi operat en la política anglesa a Egipte. Mac Donald vol donar noble compliment al seu programa, concedint a dita ex-nació una ampla autonomia que li torni la seva perduda personalitat i la reintegri al concert de les nacions lliures. És una obra de bon govern i d'alt sentit polític. D'aquesta manera Anglaterra va semblant el món de pobles agraïts i ben administrats, perquè la seva tutela, formalment retirada, esdevé tan natural com profitosa i necessària.

El conflicte russo-xinès s'ha convertit en el conte de la Bona Pipa. Els dos Estats arreglaran ells mateixos els comptes comuns... fins que tornin a descomptar-se.

Poincaré ja pot dir-se que està restablert, però la política francesa ha passat de les seves dures mans a les més flonges de Briand. A La Haia, Poincaré, el rígid salvador de la divisa francesa, no faria més que nosa avui dia.

Briand hi anirà molt bé, a La Haia...

J.

EL LLIBRE DE LA PARAULA DE DÉU

LA SAGRADA BIBLIA

EL NOU TESTAMENT

VOLUM I

Els Evangelis i Fets dels Apòstols

CONDICIONS DE VENDA

Edició de doble text: llatí i català . . . 8'50 Ptes.
Edició de text llatí sol. 6'— »
Edició de text català sol. 5'— »

Totes aquestes edicions van enquadernades amb finíssim pegamoid, imitació de xagri. Enquadernacions més luxoses de distints preus.

Ha sortit ja el primer volum de la SAGRADA BIBLIA que publica l'«Obra del Sant Evangeli» de FOMENT DE PIETAT

VILARÓ I VALLS

PINTORS DECORADORS

Corts, 604

Telèfon 10283

BARCELONA

Codina Farriol

Radio - R E M

APARELLS - ACCESSORIS

La millor qualitat. — El millor preu
Laboratori. — Taller de muntatge

126, BARMES, 126 - Telèfon 74755

Confort modern

Personal parisenc i londinenc

On parle
français

English spoken

Man spricht
Deutsch

PERRUQUER PER A SENYORES

La CASA TAPIAS convida les distingides lectores a visitar el seu establiment sens cap compromís.

Especialitzat en ONDULACIÓ PERMANENT

Llargs anys d'experiència en les cases centrals de Londres i París, permeten assegurar a la CASA TAPIES, Claris, 46, el resultat de cada ondulació permanent després d'un previ estudi per cada cas.

GARATGE I TALLERS "BALMES"
JULI KLUG

BALMES, 76 (entre Aragó i València). - TELEFON 75941

AJUSTATGE I REPARACIÓ — PREUS LIMITATS I MÀXIM
RENDIMENT EN LES REPARACIONS — STOCK ELÈCTRIC
PER A INSTAL·LACIONS, MAGNETOS, BOBINATS, ETC.RAMBLA DE CATALUNYA, 118
AUTOMATIC 73493

PROPIETARIS DE COTXES

25 % D'ESTALVI TROBAREU VISITANT LA
CASA BALLESPÍRecanvi i reparació de pneumàtics
i cambres.

Venda de pneumàtics i cambres.

Stock de pneumàtics d'ocasió i recanvi
al 40 % de nous.

Acumuladors Peto Royal Ford.

OLIS "ATLANTIC"

Descomptes especials als que manifestin ser
llegidors de "Catalunya Social"

Agència d'Assumptes administratius de JOSEP CARDÚS i Cia., Stat. Ltda.

Despatx: Balmes, 16, pral., Barcelona. — Hores de 9 a 11 i de 5 a 7 — Telèfon 17016

Altes, baixes, traspassos o canvis de nom en contribucions i impostos. — Territorial. Industrial. Devolucions de quantitats indegudament
satisfetes. Incidències en la Comprovació del Registre Fiscal. Baixes recàrrec extraordinari 4 % sobre finques dels Eixamples.**OMNIA, S. A.****Companyia de segurs del
Reial Automòbil Club d'Espanya**

OFICINA PRINCIPAL:

Comte de Peñalver, núm. 24 - MADRID

SUBDIRECCIÓ A CATALUNYA:

Ronda Universitat, 15, 2.ª - Telèf. 16974

Aquesta Companyia cobreix els riscos dels
cotxes automòbils.**Dany i pèrdua del cotxe**Per topada, incendi, parat o corrent. Per
robatori consumat o intent de robatori
Per acte mal intencionat de tercera persona
Per accidents o incendi durant el transport**Responsabilitat civil**Per accidents o incendis causats pel cotxe
assegurat a terceres persones, a la propietat
o animals pertanyents a dites terceres per-
sones.Tot això en una sola pòlissa combinada, que
val per tota l'Europa i rescindible en qualsevol
moment.

EN ELS DEU DARRERS ANYS LA

Relotgeria MaurerPORTA REGISTRADES
EN ELS SEUS LLIBRES**28.500 COMPOSTURES**Porti a aquesta casa els seus rellotges es-
patllats, que quedarà complagut del treball
i ensem veurà les grans existències de
rellotges nous des de la classe corrent
fins a les marques de fama mundial, tots
a preus molt limitats, que fa la**Relotgeria Maurer**RBLA. CATALUNYA, 52 CARRER AVINYÓ, 38
(Davant del Kursaal) (Xamfrà Escudellers)

TELÈFONS 12941 - 12101

SASTRERIA TORRENTS

Ex-professor de l'Acadèmia de Mestres Sastres de Barcelona

Aquesta sastreria és coneguda i apreciada per tothom a qui li agrada el bon vestir perquè en la seva confecció i en les seves robes es troba un gust inconfusible. Grans existències en gèneres de totes classes.

El 5 % de descompte especial als subscriptors de CATALUNYA SOCIAL.

Rambla de Catalunya, 12, 1.er / Telèfon 16040 - BARCELONA

SERVICE STATION

PRIMERA ESTACIÓ AMERICANA A ESPANYA

JOSEP MANZANARES

La casa més important en gasolina, petroli, neumàtics, cambres, olis, grasses, accessoris, eines, ferreteria i tot quant pertany a l'automòbil.

VENDA A L'ENGRÓS I DETALL

GARATGE I TALLERS:

Carrers Sepúlveda, 148-150
Villarreal, 55
I Floridablanca, 121
Telèfon 31510

CASA CENTRAL:

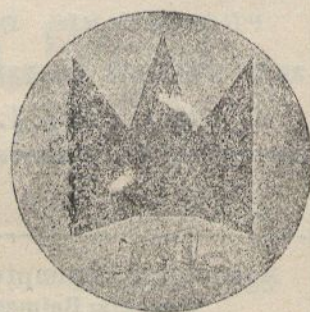
Carrer Aragó, 272
Passatge de Gràcia, 45
Telèfon 11550

MAGATZEMS:

Consell de Cent, 421

SUCURSAL:

Esplugues de Llobregat:
Carrer Laureano Miró, 59
Encreuament de les carreteres de Madrid i Cornellà

BARCELONA

LES GRANS INDUSTRIES

FABRICA DE XARXES
I FILS RETORTS
PER A LA PESCA

FILLS DE GABRIEL JULIÀ

Bruch, n.º 7 - Telèfon 11422
(Entre Trafalgar i Ronda)

BARCELONA

Companyia Transatlàntica VAPORS CORREUS ESPANYOLS

Serveis Regulars

RAPID } Espanya-Nova York
DIRECTE } 9 expedicions a l'any
RAPID: Nord d'Espanya a Cuba i Mèxic
16 expedicions a l'any
EXPRESS: Mediterrani i l'Argentina
12 expedicions a l'any
LINIA: Mediterrani, Cuba i Nova York
16 expedicions a l'any
› Mediterrani, Costa Firme i Pacífic
11 expedicions a l'any
› Mediterrani a Fernando Póo
12 expedicions a l'any
› a Filipines
3 expedicions a l'any

Servei tipus Gran Hotel. - T. S. F. - Radio-
telefonía. - Orquestra. - Capella, etc., etc.

Per informes, a les Agències de la Companyia
en els principals ports d'Espanya. A Barcelona
oficines de la Companyia : Plaça Medinaceli, 8.

LA NUEVA
GRAMOLA

LA VOZ DE SU AMO

con las últimas novedades en
DISCOS
de esta famosa marca
completará la felicidad de su hogar.
ADQUIERALA EN LA CASA

CESAR VICENTE

PASEO DE GRACIA · 4

Acadèmia Cots

Direcció general: Av. Portal de l'Angel, 38—BARCELONA

FUNDADA EN 1879

Telèfon 18953 A.-Apartat 782

SUCURSALS: MADRID, Av. Conde Peñalver, 7; LLEYDA, Estereria, 10; MANRESA, Angel Guimerà, 32
REUS, Arrabal Robuster, 23; MATARÓ, Riera, 59; BADALONA, Carme, 52 bis.

CLASSES SELECTES separats els dos sexes per diferents pisos i escales

COMERÇ - IDIOMES

Procediments eminentment pràctics

CLASSES GENERALS, QUOTA MODICA

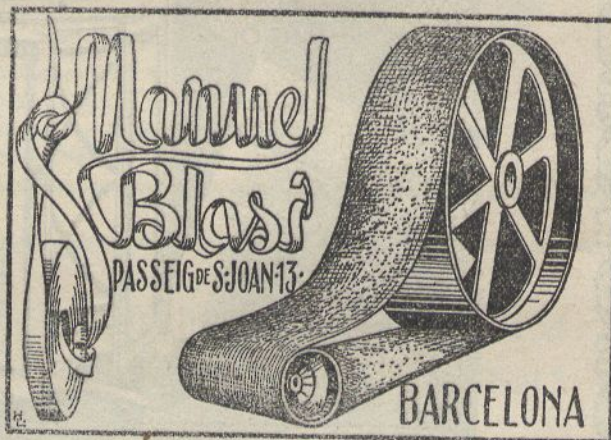
Constantment l'ACADEMIA COTS rep demanda d'alumnes per ocupar bones places.

ASSIGNATURES: Teneduria.—Càlcul.—Lletra comercial.—Correspondència.—Mecanografia.—Taquigrafia.—Francès i Anglès.—Alemany.—Classificació i Arxiu.—Alts estudis comercials.—Ortografia.—Dibuix industrial.—Llenguatges.—Màquines de calcular, etc.

Unicorde

Nou tipus. Qualitat i presentació

La Nova Gramola Ortofònica

Demaneu una audició a la casa

Fill de Guillermo Puig S. en C.

Pelai, 14. Ronda Sant Pau, 68 - 70

BARCELONA

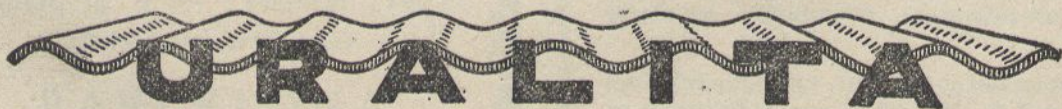
Bronzes d'Art, Ferreteria i Metalls per a obres. Instal·lacions per a aigua i gas

BIOSCA I BOTEY, S. L.

Secció especial d'Art Religios

VENDES: Rambla de Catalunya, 129
Telèfon 73536

TALLERS: Roger de Flor, 189
Telèfon 50204

EL MILLOR MATERIAL PER A COBERTES

FRANQUEO CONCERTADO

ATRES A. G. - Provença, 187.